

POMEN LUTKE

V predšolskem obdobju ima lutka dragocen pomen, saj povabi otroka, da izrazi svoj notranji svet, ki ga čuti in doživlja, a ga pred odraslimi skriva v sebi. Pri tem mu lahko pomaga lutka, saj otrok raje vzpostavi stik z njo kot z odraslo osebo, kajti otroku predstavlja ščit oziroma "masko", preko katere vstopa v neposredno komunikacijo. Hkrati pa mu predstavlja svoj jaz. Ko otrok lutko oživi in animira, sprosti svoja čustva, frustracije, razmišljanje, stiske ter težave, ki jih v določenem obdobju doživlja. Vse naštetu so razlogi, zakaj pravimo, da ima lutka čarobno moč (H. Korošec, 2002).

Lutka je nepogrešljivi element v predšolskem obdobju, saj pozitivno vpliva na otrokov celotni razvoj, predvsem na čustveni in socialni. Vključenost lutke v otrokovo življenje in umetniške dejavnosti pripomorejo tudi k razvoju prosocialnega vedenja, ki vpliva na ohranjanje dobrih medosebnih odnosov in otroku omogoči, da bo v prihodnosti znal obdržati prijateljske stike in se soočati s konfliktnimi situacijami, ki jih bo reševal z oblikovanjem kompromisov, za kar ima otrok kasneje večjo možnost tako pri učni kot tudi pri življenjski uspešnosti (G. Kovač, 2020).

LUTKA

Lutka obstaja odkar pomni človešto, zato je mnogo definicij, ki opisujejo njeno čarobno moč. Lutka je vse več kot le predmet, saj v sebi skriva magičnost, s katero ustvari posebno energijo pri posamezniku in med njimi. Lutka zna vse in ne pozna meja, saj lahko postane kdor koli in počne kar koli. Prednost lutke je predvsem v tem, da postane oseba, kot jo želimo ustvariti sami in posredno predstavlja del našega razmišljanja in čutenja (Majaron, 2002).

Prav tako lutka ni samo igrača, temveč je tudi prijatelj, ki nosi spodbudo za akcijo, komunikacijo, igro, zabavo, veselje, sproščanje, učenje in poučevanje na manj stresen ter posamezniku prijeten način. Hkrati z lutko zadovoljimo temeljne potrebe po ljubezni, varnosti, uveljavljanju, zabavi in moči. Lutko lahko razumemo kot zrcalo samega sebe, saj posamezniku omogoči, da izrazi svoj notranji svet, svoje emocije ter mišljenje (B. Kroflič, 2002).

LUTKA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

ZAKLJUČEK

V predšolskem obdobju je lutka neprecenljiva, a le če imamo dovolj strokovnega znanja o tem, kako jo otroku približati, da z njo vzpostavi pristni stik. Lutka pomaga otroku lažje razumeti svet, ki ga spoznava, čuti ter doživlja, s čimer pozitivno vpliva na celostni razvoj. Z lutko v roki raste otrok in z njim svet, ki ga aktivno raziskuje in spoznava (Majaron, 2002).

VIRI IN LITERATURA

Kovač, G. (2020). Vloga lutke pri spodbujanju prosocialnega vedenja predšolskih otrok [na spletu]. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani. [Dostopano 11 januar 2023]. Pridobljeno s: <http://pefprints.pef.uni-lj.si/6472/>

Korošec, H. in Majaron, E. (2002). Lutka iz vrtca v šolo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Korošec, H. (2002). Neverbalna komunikacija in lutka. V H. Korošec, E. Majaron (ur.), Lutka iz vrtca v šolo (31–54). Zbornik prispevkov iz teorije in prakse. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Korošec, H., Majaron, E. (2006). Otrokovno ustvarjanje z lutkami. V B. Borota, V. Geršak, H. Korošec, E. Majaron (ur.), Otroci v svetu glasbe, plesa in lutk (str. 95–138). Koper: Pedagoška fakulteta.

Kroflič, B. (2002): Recenzija. V H. Korošec, E. Majaron (ur.), Lutka iz vrtca v šolo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Nikolin, V., Dražić B., Stanković, S. in Barić, S. (1966). Uvod u lutkarstvo: Priručnik za IV razred škole za vaspitače. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije.

Sitar, J. (2008). Lutkovna umetnost v okviru kulturne vzgoje. V Požar-Matijašič, N. in Bucik, N. Kultura in umetnost v izobraževanju – popotnica 21. stoletja: predstavitev različnih pogledov o umetnosti in kulturi v vzgoji in izobraževanju (str. 129–137). Ljubljana: Pedagoški inštitut.

LUTKA V ROKAH ODRASLEGA

Vsak predmet okoli nas postane lutka, ko jo umetnik oziroma oseba, vzame v roke in jo s tem oživi. S tem ko vzamemo lutko v roke, nosimo veliko odgovornost, ki se je moramo zavedati, saj z animacijo lutke svetu posredujemo sporočilo o življenju (Dražić, Stanković in Barić (1965).

Najbolj preprosta lutka lahko v otroku pusti najmočnejši vtis, kar je odvisno od tega, kako animator animira lutko. Osnova za kakovostno delo je animatorjevo strokovno znanje o lutki in o kreativnih lutkovnih dejavnostih, ki jih lahko nadaljnjo načrtuje in izvede (H. Korošec, 2006).

Pri delu z lutko je ključnega pomena, da animator verjame v njeno moč in ji zaupa. Naslednji korak je dobra animacija lutke, kajti ta mora biti prepričljiva, da otroka prevzame in ji verjame. Animator mora lutki prenesti vso svojo energijo in jo ves čas gledati ter spremljati s svojimi očmi, kajti s tem ima možnost, da nadzira vsak njen gib, da se odzove na vse, kar se dogaja okoli nje. V trenutku, ko se vzgojitelj pogled preusmeri drugam, lutka ni več živa. Prav tako lutka ni klepetulja, zato je pomembno, da ima izrazite predvsem gibe, vzklike in poglede (Majaron, 2002).

OTROK IN LUTKA

Lutka ima moč, da se približa čisto vsakemu otroku. Ta je otroku bližje predvsem zaradi načina njene komunikacije, ki je simbolna, verbalna in neverbalna. Ravno mlajšemu predšolskemu otroku je bližje neverbalna komunikacija, s katero izraža čustva preko čutil, z glasom, s hojo, mimiko, kretnjami.. Pri lutki je neverbalna komunikacija še toliko bolj izrazita, zato otroka tako očara in ga prevzame (Majaron, 2002).

Lutka od otroka terja, da jo oživi, ker sama nima čustev, srca, besed, težav, strahov in igrivosti, razen če ji animator tega ne posodi. Otroci lutki prepusti svoj glas, gibanje, misli, emocije, strahove in jo vključi v medosebne odnose, ki izhajajo iz njegovega vsakdanjega življenja. Otroci s posredno komunikacijo, ki vključuje simbole in metafore pripoveduje o svojem počutju, o svojih frustracijah, čustvih ter nenazadnje tudi o ljudeh, ki ga obdajajo (J. Sitar, 2008).

